

ČAS A LHŮTY K JEDNÁNÍ

(KÁNN. 200 – 203; 1465 – 1467 CIC; ČLL. 81 – 83 IDC)

I. DĚLENÍ ČASU

1. **Souvislý čas** je takový, který nesmí být přerušen (kán. 201), přičemž platí u soudních jednáních, že »Jestliže v den určený pro soudní úkon měl soud volno, považuje se termín za posunutý na první následující pracovní den« (kán. 1467). Určení, jaký čas má soud volno, je záležitostí stanov soudu (viz kán. 1602, § 3¹) a také podle kán. 1247² dnů svátečních (neděle a zasvěcené svátky). Souvislý čas se vždy počítá podle kalendáře (kán. 202, § 2).

2. **Užitečný čas** je takový, »který osobě, která své právo vykonává nebo se ho domáhá, přísluší tak, že tento čas neběží, pokud o něm neví nebo pokud nemůže jednat«. Čas, který není v právu stanoven zákonodárcem jako čas užitečný, je časem striktně souvislým. Pokud není stanoveno u soudcovských nebo dohodnutých lhůt, o jaký čas se jedná, předpokládá se, že jde o čas užitečný, ledažebý u uvedení času bylo vyjádření opačné.³ Tedy to, zda se jedná o čas užitečný, určuje příslušná autorita, která něco stanovuje vykonat.

II. DĚLENÍ LHŮT

Procesní lhůty⁴ dělíme podle původce, kterým může být:

1. **zákonodárce:** Lhůty ustanovené zákonodárcem (*fatalia legis*) jsou »Takzvané zákonné lhůty, to jest časová rozmezí stanovená zákonem pro zánik práv« (kán. 1465, § 1);

2. **soudce:** Lhůty stanovené nebo přijaté soudcem jsou takzvané »soudcovské a dohodnuté lhůty« (kán. 1465, § 2).

III. ÚČINKY LHŮT

Z toho, o jakou lhůtu se jedná (zákonná nebo soudcovská), plynou jednotlivé následky:

Pro zákonnou lhůtu, která je ve své podstatě neprodlužitelná a zániková (*improrogabile a perentoria*), platí, že nemůže být soudcem platně zkrácena ani prodloužena, pokud to strany samy nežadají.

Pro soudní lhůtu platí, že může být soudcem dovoleně před jejím uplynutím prodloužena pouze v případě, že jsou splněny podmínky:

- a) existence spravedlivého důvodu;
- b) vyslechnutí nebo žádost stran.

Pro platnost však nesmí být zkráceny, pokud s tím strany nesouhlasí.

IV. VOLNÝ ČAS SOUDU NEBOLI NEUŽITEČNÁ DOBA PRO SOUDNÍ JEDNÁNÍ U DCS

Čas, kdy má soud volno (volný čas soudu), je dekretem moderátora soudu ze 7. července 2008 ustanoven následovně:

1. dny pracovního volna a pracovního klidu (sobota, neděle a státní svátek)
2. oktáv po Narození Páně
3. Velikonoční triduum
4. doba dovolených od 19. července do 31. srpna

Pozor! Tyto „volné“ dny se však nevztahují na lhůty souvislého času, pokud poslední den této lhůty nespadá do doby stanovené jako „volný den soudu“.

V. POČÍTÁNÍ ČASU (*viz tabulky*)

Lhůta užitečného času (pro soudní jednání)

d e n	pondělí	ú t e r ý	stř e d a	č t v r t e k	p á t e k	s o b o t a	n e d ě l e	pondělí	ú t e r ý
Čas soudu						volno	volno		
Užitečný čas			nemoc			pracovní volno	pracovní klid		
Výsledný čas			nepočítá se			nepočítá se	nepočítá se		

Osoba má určeno 6 dnů užitečného času, den, ve kterém nemůže jednat, se nepočítá.

- konec lhůty

Lhůta souvislého času (pro soudní jednání)

d e n	pondělí	ú t e r ý	stř e d a	č t v r t e k	p á t e k	s o b o t a	n e d ě l e	pondělí	ú t e r ý
Čas soudu						volno	volno		
Souvislý čas			nemoc	nemoc		pracovní volno	pracovní klid		
Výsledný čas						nepočítá se	nepočítá se	den jednání	

Osoba má určeno 6 dnů souvislého času, poslední den vychází na sobotu (den volna pro soud), v tom případě je den pro jednání až pondělí.

- konec lhůty

VI. PRAKTICKÉ POZNÁMKY

A) Způsob oznamování soudních akt (podle instrukce *Dignitas Connubii*)⁵

Veškerá oznámení na Diecézním církevním soudě v Brně (dále jen DCS) jsou stranám a svědkům zasílána poštou, jakožto doporučené zásilky, a v případě nutnosti evidování lhůty také s dodejkami. Jestliže adresát oznámení převezme, podepíše (on nebo jiná osoba, která zásilku převezme) dodejku, v níž pracovník České pošty zaznamená den převzetí. Jakmile se dodejka vrátí na soud, je podle data převzetí zásilky adresátem vypočítána stanovená lhůta pro soudní jednání. Kopie zaslaného oznámení zůstává v aktech kauzy a doručená dodejka je k listině oznámení přiřazena a pevně připojena. Při počítání lhůt se

nezapočítává první den, tj. den převzetí zásilky, a poslední den lhůty je den podání dopisu na poštovní úřad, tj. podle data uvedeného na razítku poštovním úředníkem.

Zřídka se stalo, že adresát převzal zásilku osobně v kanceláři soudu. V takovém případě bylo a je nutno sepsat úřední záznam o převzetí zásilky.

Evidence odeslané a převzaté pošty adresátem je pro soud nutná především kvůli počítání lhůt, aby se tak zabránilo neprospěšnému prodlévání během soudního řízení. Vyskytl se však i takový případ, kdy se nežalující strana osopila na DCS, že nedostávala oznámení a že na pracovníky soudu podá trestní oznámení u státního soudu. V tomto případě byl dotyčné osobě zaslán dopis s vypsanými daty převzetí všech zásilek, které od DCS obdržela, spolu s kopií navrácených dodejek. Po takovém dopise se již strana nežalující nikterak neozvala.

B) DORUČENÍ LISTOVNÍCH ZÁSILEK V PŘÍPADĚ ZÁSTUPCE STRANY⁶

Jestliže má strana opatrovníka (kurátora) či zmocněného prokurátora (nebo patrona), probíhá komunikace se zástupcem strany ve většině případů elektronickou poštou. Se zástupci stran ustanovenými u DCS je taková komunikace dostatečně spolehlivá, a požadované potvrzení o přijetí oznámení (či dekretu) bývá zpravidla vždy téměř okamžitě zasláno zpět na soudní email.

V ojedinělých případech se stává, že je potřeba právního zástupce urgovat telefonicky anebo jej povolat do kanceláře soudu, aby si zásilku osobně převzal. V tom případě o tom bývá pořízen úřední záznam. Tímto způsobem bývají oznámení právním zástupcům

předávána i v případě, pokud se vyskytne nějaká technická závada, která zabraňuje zasílat oznámení elektronickou poštou.

Co se týče předávání rozsudků, případně kopií kauz (což dovoluje předseda senátu poté, co o ně právní zástupci písemně požádají), je nutno si je vždy osobně vyzvednout v kanceláři DCS, pokud tito nepožádají o poštovní doručení (doporučenou zásilkou, v případě rozsudku i s dodejkou).

Jestliže stranu zastupuje zmocněný a zároveň moderátorem DCS připuštěný právní zástupce, který není pracovníkem u DCS, pak probíhá komunikace s ním kombinací všech možností: telefonicky, emailem i poštou. V takovém případě záleží na osobní domluvě tohoto právního zástupce s pracovníky v kanceláři DCS o způsobu předávání korespondence a informací.

C) DORUČENÍ ZÁSILKY V PŘÍPADĚ NEZNÁMÉ ADRESY⁷

Pokud není známá adresa nežalující strany (nepředpokládá se, že by žalující strana utajovala před soudem svou adresu), obvykle je vyzvána žalující strana, aby adresu zjistila. Stalo se v několika případech, že v žalobě byla uvedena určitá korespondenční adresa nežalující strany, avšak po zaslání oznámení bylo vráceno zpět na adresu soudu s poznámkou, že adresát je na uvedené adrese neznámý (nebo se odstěhoval). Pokud žalující strana adresu nezjistí, podá o tom písemnou zprávu, která bývá založena do akt.

Veřejná vyhláška je u DCS prováděna většinou formou oznámení v ACEB, adresovaného správcům farností, s uvedením lhůty, během níž má být pátrání po neznámém bydlišti hledané osoby provedeno. Po uplynutí této lhůty se pokračuje v soudním řízení obvyklým

způsobem s tím, že strana je dekretem prohlášena za nepřítomnou v řízení z důvodu neznámého místa pobytu. Kromě způsobu oznámení v ACEB je také možnost formy veřejné vyhlášky ve vývěsce farnosti, kde strana pravděpodobně bydlí nebo v nedávné minulosti bydlela. O způsobu oznámení rozhodne v konkrétním případě předseda senátu.

Podle čl. 133 IDC: „Kdo odmítne přijmout předvolání nebo oznámení jiného soudního aktu nebo kdo zabrání převzetí, ten se považuje za zákonně předvolaného nebo obeznameného s věcí, která měla být oznámena (srov. kán. 1510)“, tak se v praxi soudu stává, že se zasláná doporučená zásilka vrátí na adresu DCS. Pokud se tak stane jednou, je týmž způsobem opětovně zaslána adresátovi. V případě, že se zásilka vrátí na soud znovu, notářka se pokusí telefonicky zjistit důvod nepřevzetí, aby se zabránilo případné nespravedlnosti, pokud je strana např. dlouhodobě nemocná či jinak neschopná zásilku převzít. Pokud telefonát potvrdí nezájem adresáta, je pořízen úřední záznam. V takovém případě i v případě, že nelze dopátrat telefonní číslo na adresáta, bývá prohlášen za nepřítomného v řízení, v němž se dále pokračuje za jeho

nepřítomnosti. Každá nepřítomnost účastníka v řízení, tím spíše, pokud se jedná o stranu sporu, je pro rozhodování soudců velmi nežádoucí a vždy ztěžuje soudcům povinnost dojít k morální jistotě ohledně projednávané záležitosti.

D) CO JE TŘEBA STRANÁM OZNAMOVAT V ZÁVISLOSTI NA JEJICH POZICI V ŘÍZENÍ

Čl. 134 – § 1. Stranám, které se účastní soudu osobně nebo skrze prokurátora, se oznamují všechna akta, které se mají zákonně oznamovat.

§ 2. Stranám, které se svěří spravedlnosti soudu, se oznamuje dekret, kterým se stanovuje formulace pochybnosti, později došlá žádost, dekret o zveřejnění akt a všechna rozhodnutí senátu.

§ 3. Straně, která byla soudcem prohlášena za nepřítomnou, se oznamuje formulace pochybnosti a konečný rozsudek, při zachování čl. 258, § 3.

§ 4. Straně, která je nepřítomna podle čl. 132 pro neznámé místo pobytu, se neoznamují žádná akta.

Poznámky

¹ Viz *Communicationes* 10 (1978) 261.

² Kán.1247: O nedělích a dalších zasvěcených svátcích jsou věřící vázání povinností zúčastnit se mše sv.; kromě toho se zdrží práce a činností, které jsou na překážku bohoslužbě a radosti, vlastní dnu Páně nebo náležitému duševnímu i tělesnému zotavení.

³ Viz Aa.Rr., *Codice di diritto canonico commentato*², Milano 2004, 1160.

⁴ Mimo procesní lhůty jsou v kanonickém právu i další lhůty, např. administrativní, kterými ordinář přikazuje něco vykonat.

⁵ Čl. 130 – § 1. Oznamování předvolání, dekretů, rozsudků a jiných soudních akt je nutno provést poštou nebo jiným způsobem, který je nejspolehlivější, při zachování norem místního práva (kán. 1509, § 1).

⁶ § 2. Oznámení a jeho způsob musí být zaznamenány v aktech (kán. 1509, § 2).

⁷ Čl. 131 – § 1. Nedostává-li se straně užívání rozumu nebo je-li slabomyslná, jsou zaslána předvolání a sdělení opatrovníkovi (srov. kán. 1508, § 3).

⁸ Čl. 132 – § 1. Není-li ani po pečlivém pátrání stále známo, kde se nachází předvolaná strana nebo strana, již má být něco oznámeno, může soudce pokračovat v řízení; pečlivě provedené pátrání musí ovšem být zaznamenáno v aktech.

⁹ § 2. Místní zákon může stanovit, že předvolání nebo oznámení v takovém případě může být provedeno veřejnou vyhláškou. (srov. kán. 1509, § 1).